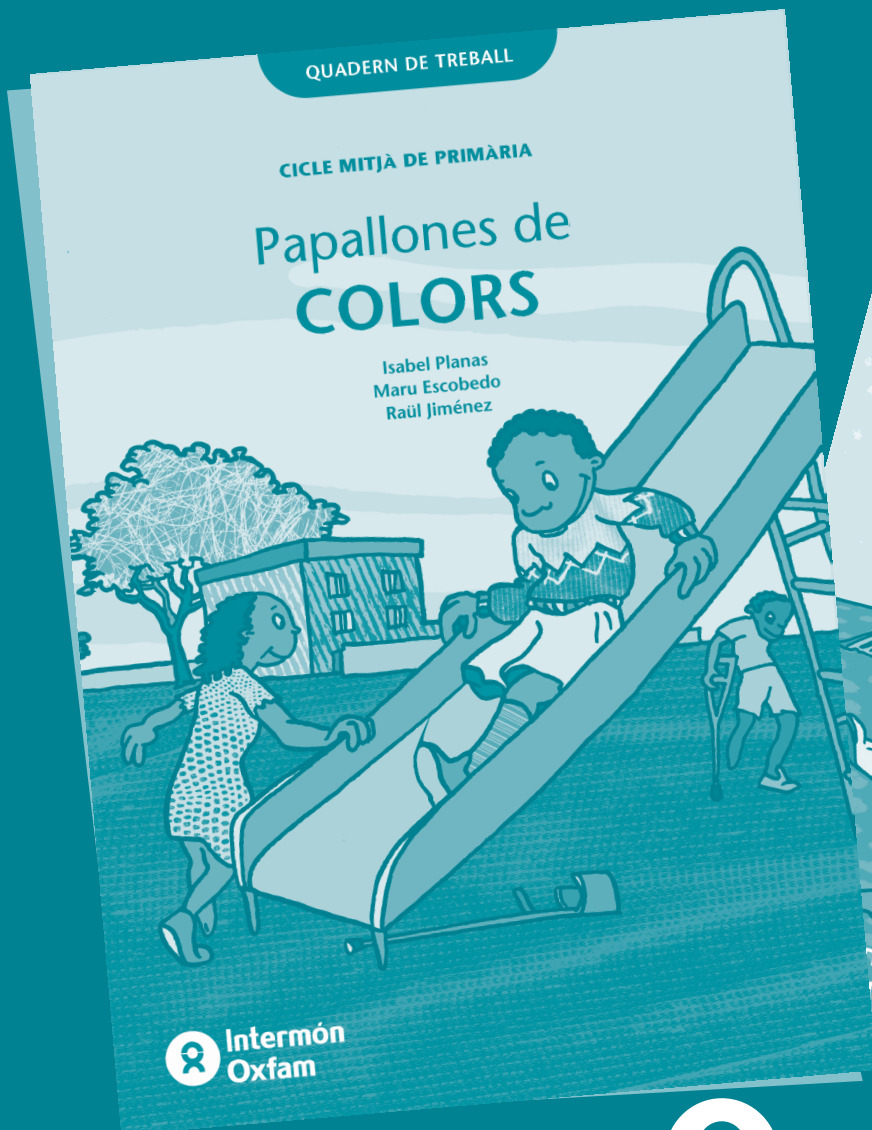

CICLES MITJÀ I SUPERIOR DE PRIMÀRIA

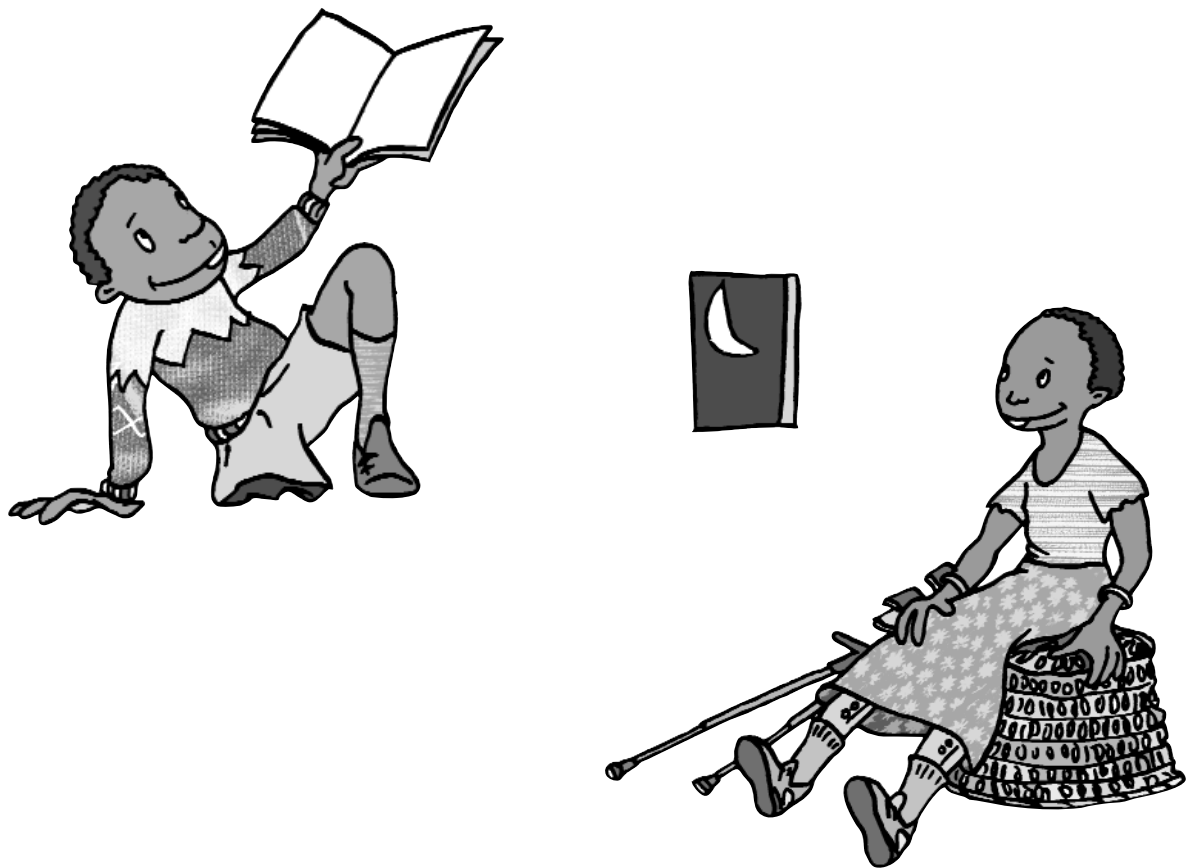
Guia didàctica

Isabel Planas
Maru Escobedo
Raül Jiménez

Intermón
Oxfam

Cicles mitjà i superior de primària

Direcció de la col·lecció: Eva Quintana
Traducció: Fina Marfà

Coordinació de l'autoria: Raquel León
Coordinació de la producció: Elisa Sarsanedas

Disseny de la coberta: Javier Valmaseda
Disseny i maquetació: Lluís Torres

Agraïm l'assessorament d'Anna Bastida, doctora en Història Contemporània
i professora de Didàctica de les Ciències Socials.

2^a. edició: juliol 2004

© Autoria: Isabel Planas, Maru Escobedo, Raül Jiménez
© Il·lustracions: Àngel Sauret, Joana Demestre
© Intermón Oxfam
Roger de Llúria, 15. 08010 Barcelona
Tel 93 482 07 00. Fax 93 482 07 07
E-mail: Intermon@IntermonOxfam.org

ISBN: 84-8452-083-8
Dipòsit legal: B.33.685-2004

Realització: Ediciones Octaedro
Impressió: Hurope
Imprès a Espanya

Està rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del «copyright», la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment.

Imprès en paper exempt de clor.

1	Introducció general	4
2	Objectius generals	4
3	Continguts	5
4	Planificació general de les activitats	6
5	Apunts referencials dels dos cicles	7
6	Documentació i recursos	8
7	Activitats d'aprenentatge: cicle mitjà de primària	9
8	Activitats d'aprenentatge: cicle superior de primària	21

Treballar els conflictes armats a l'escola, amb el nostre alumnat, pot semblar un projecte bastant difícil atès el coneixement que en tenen els nens i nenes. Un coneixement sens dubte molt influït per la informació que els arriba pels mitjans de comunicació a través de pel·lícules, dibuixos animats, etc. La nostra intenció és partir d'aquest coneixement i de la informació previa per poder introduir-nos en el món de la resolució de conflictes per la via no violenta, i potenciar pautes d'actuació i d'anàlisi perquè l'alumnat les pugui aplicar en situacions conflictives de la seva vida. Així, a partir de les vivències més properes, podrem acostar-nos als conflictes d'escala mundial.

Aquesta guia pretén facilitar el treball a l'aula dels quaderns de segon i tercer cicles d'educació primària. L'objectiu d'aquests quaderns és donar a conèixer les conseqüències que pateixen milions de persones arreu del món a causa dels conflictes armats actuals i de l'ús de les armes, amb el propòsit de denunciar que aquestes són un obstacle per al desenvolupament dels pobles.

Els dos quaderns s'articulen per mitjà d'un personatge que guia les activitats d'aprenentatge i que, alhora, es converteix en un factor de motivació. S'estableix una relació afectiva amb Roberto i Sofia la qual cosa permet als alumnes viure i interioritzar millor els conceptes.

El quadern *Papallones de colors* per al cicle mitjà d'educació de primària presenta Roberto, un nen d'Angola que introdueix l'alumnat en la realitat d'aquell país i en les conseqüències de la guerra que s'hi va viure i que encara perduren.

El quadern *Un crit per la pau* per al cicle superior d'educació de primària ens presenta Sofia, una nena de Moçambic que ens acosta a la situació que viu el seu país i a les conseqüències que té per a la població civil l'ús de les armes i les mines antipersona.

1. Conèixer les conseqüències que es deriven de l'ús de les armes, més específicament de les mines antipersona, i les repercussions que pateixen milions de persones arreu del món.
2. Valorar la pau i la justícia social com a drets fonamentals de tots els éssers humans.
3. Establir mecanismes que fomentin la comunicació interpersonal i la resolució de conflictes, tant a escala internacional com personal.
4. Acostar l'alumnat al coneixement de realitats diferents de la seva: situacions de guerra, conflicte, etc.
5. Entendre que els conflictes no són inevitables, sinó que hi ha alternatives i solucions reals en les quals tots poden participar activament.
6. Fomentar l'esperit crític, el raonament, la comunicació i la participació en les activitats.
7. Treballar l'empatia i el respecte com a mecanisme cognitiu per entendre les vivències i els sentiments que s'expliquen.

Conceptes

- Guerra, violència, conflictes, seguretat, pau i tipus de combatents.
- Armes lleugeres i pesants. Tipus.
- El cost econòmic de les armes.
- Conseqüències de l'ús de les armes.
- Alternatives als conflictes: coneixement d'altres maneres de solucionar situacions conflictives sense recórrer a la violència.
- Acostar-nos al coneixement de realitats diferents: Angola i Moçambic.

Procediments

- Extreure informació a partir de diferents mitjans: textos, il·lustracions, dibuixos, mapes i fotografies.
- Treball de l'expressió oral, escrita i gràfica dels conceptes.
- Discriminació visual amb suport gràfic.
- Recerca d'informació a diferents mitjans per establir equivalències, comparacions i relacions.
- Estratègies de comunicació interpersonal: anàlisi, classificació i formulació de propostes de resolució de problemes i conflictes i establiment de conclusions.
- Seguiment de mitjans de comunicació, extracció de la idea principal i elaboració d'una síntesi.
- Assimilació i interiorització de personatges diferents a partir de la vivència de situacions: jocs de rol i de simulació.

Actituds, valors i normes

- Actitud positiva a l'hora d'aprendre nous conceptes bàsics que ens ajudaran en la feina al llarg dels quaderns.
- Empatia amb els personatges i les històries que ens expliquen.
- Aplicació d'alternatives als conflictes: el diàleg i el respecte com un mitjà per acostar-nos a la pau.
- Valoració de la pau i la justícia social com a drets fonamentals de tots els éssers humans.
- Participació activa en situacions comunicatives, debats, jocs de rol i simulació, tot això mostrant una actitud crítica.
- Predisposició cap el treball en grup.
- Solidaritat i esperit de cooperació amb les persones i pobles que pateixen qualsevol tipus de violència o marginació.

cicle mitjà

cicle superior

Activitats de coneixements previs

1. A veure què en saps!
2. Dibuixem la guerra, dibuixem la pau

1. Pista de sortida!

Activitats d'aprenentatge

3. Tenim un conflicte a la classe!
4. El gat i el ratolí
5. Qui fa la guerra?
6. La balança
7. Al món hi ha guerres
8. Vides privades
9. Roberto, un nen d'Angola
10. Coneguem Angola
11. Un crit per la pau
12. Canviem armes per futur

2. Guerra de vasos
3. Què compraries amb el que val una arma?
4. El que mata és un cor endurit
5. Coloraines
6. Som periodistes!
7. El partit del dissabte
8. Sofia Alface
9. Coneguem Moçambic
10. Història de dues cabres
11. Canviem armes per futur
12. Qui desminarà Moçambic?

Activitats per concloure

13. Història de dues cabres
14. Què hem après?

13. La masia de can Torrent
14. Què hem après?

Recursos introductoris

A la maleta pedagògica *Per una vida digna, adéu a les armes*, es presenta també una “Col·lecció d’imatges”. Aquesta col·lecció està integrada per diferents fonts audiovisuals: dibuixos, fotografies, mapes... És recomanable utilitzar tot aquest material com a complement i motivació per a les activitats d’ambdós quaderns..

A la col·lecció, entre altres coses, hi trobareu:

- Fotografia de Roberto
- Fotografia de Sofia
- Mapa de conflictes armats
- Làmina de resolució de conflictes
- Dos dibuixos
- Mapa del comerç d’armes
- Un poema

Activitats de síntesi

Proposem una activitat final de síntesi per dur a terme en acabar cada quadern. L’objectiu és construir un **llibre gegant** on l’alumnat podrà recopilar els aprenentatges adquirits, les seves opinions, així com també afegir aquelles activitats apuntades tant a la guia com al quadern de treball, i d’altres susceptibles de formar part del llibre. Aquest llibre gegant pot ser exposat a la biblioteca de l’escola com a obra de consulta o bé pot servir per donar a conèixer el tema a la resta de companys i a les famílies.

Metodologia

A partir de l’anàlisi dels conflictes que els nens i nenes viuen cada dia, els més propers, es podran iniciar en la reflexió i en la comprensió de les informacions que els arriben de forma dispersa pels mitjans de comunicació relatives als conflictes d’escala mundial. La metodologia utilitzada ha de permetre que l’alumnat faci un aprenentatge a partir de l’experiència i l’activitat pròpies, a través de la vivència i de l’empatia amb les persones i les situacions que es coneixeran. Per això caldrà tenir en compte els aspectes següents:

- L’adquisició de criteris i valors propis a l’hora de resoldre conflictes de la seva vida quotidiana.
- El treball a partir del diàleg, la col·laboració, la cooperació i la participació.
- La introducció del concepte de justícia social en el desenvolupament de les activitats, com un eix metodològic constant.
- L’aprenentatge mitjançant la vivència i l’experimentació (mitjançant els jocs de simulació i els jocs de rol).
- Treballar l’empatia amb situacions i realitats diferents de la pròpia.
- El foment de la formulació de preguntes i la provocació de curiositat.
- El foment del treball interdisciplinari en diferents àrees curriculars (llenguatge, matemàtiques, coneixement del medi, i expressió visual i plàstica) així com també en àrees transversals: l’educació per la pau i l’educació en valors.

Desenvolupament, cooperació

INTERMÓN OXFAM: <http://www.intermon.org>

OXFAM: <http://www.oxfam.org.uk/campaing/cutconflict>

Desarmament

SIPRI: <http://www.sipri.se>

OXFAM: <http://www.oxfam.org.uk/campaing/cutconflict>

INTERMON OXFAM: <http://www.intermon.org>

Centre de Documentation et de Recherche sur la Paix et les Conflits:

<http://www.obsarm.org>

Human Rights Watch, Arms division: www.hrw.org/about/projects/arms.html

International Institute for Strategic Studies, The Military Balance, Oxford, University press: <http://www.iansa.org>

Nacions Unides: www.un.org/Depts/dda/CAB/index.htm

Conflictes armats

INTERMÓN OXFAM: <http://www.intermon.org>

OXFAM: <http://www.oxfam.org.uk/campaing/cutconflict>

Centro de Investigación para la Paz (CIP): <http://cip.fuhem.es>

Nacions Unides: <http://www.un.org/peace>

Humanitaris (OCHA): <http://www.reliefweb.int>

Resolució de conflictes

Edualter: <http://www.pangea.org/edualter/>

Seminario Permanente de Educación para la Paz: *Dinámicas de resolución de conflictos I y II.*

Centro de Investigación para la Paz (CIP): *Construir la paz, una aproximación didáctica a la reconstrucción posbélica*, Madrid, 2000.

ONG

Pangea: <http://www.pangea.org>

Greenpeace: <http://www.greenpeace.es>

Amnistia Internacional: <http://www.amnesty-usa.org>

Human Right Warch: <http://www.hrw.org>

Metges sense fronteres: <http://www.msf.es>

Moçambic

<http://www.sas.upenn.edu/African Studies/Country Specific/Mozambique.html>

<http://www.mozambique.org>

Angola

<http://angola.org>

<http://ikuska.com/Africa/Paises/Angola.htm>

<http://www.eurosur.org/guiadelmundo/paises/angola/>

1 A VEURE QUÈ EN SAPS!

«Bé! Com sempre!
I en dir, amb una, tres, dos anys i vint en un petit poblet d'Argelès.
M'agrada molt anar a l'escola perquè és un lloc molt bonic de fer les paus
amb els meus amics i els companys de classe. M'agrada molt fer les
seves feines escolars. A veure què són les guerres!»

Què és una guerra?	Què passa abans d'una guerra?	Què passa després d'una guerra?	Què són la pau i la guerra? I veu que són diferents?
Per què abans d'una guerra?	Què és el món un conflicte que és una guerra?	Què és una pau i una guerra?	Com són conflictes o guerres actuals? I com són?

1. A veure què en saps!

Objectiu

Fer aflorar els coneixements previs de l'alumnat.

Descripció

L'alumnat ha de respondre el qüestionari que ens presenta Roberto per tal de valorar els coneixements previs que té sobre els conceptes que es plantegen. El treball es portarà a terme en petits grups.

Serà una primera reflexió entorn del tema que desenvoluparem. També ens ajudarà a familiaritzar-nos amb les idees i els preconceptes que tenen els nens i les

Un cop contestades les preguntes, es farà una posada en comú per valorar les respostes dels diferents grups; de cada pregunta, es pot intentar obtenir una única resposta que correspongui a tot el grup-classe. Es pot aprofitar l'interès que desperta Roberto per motivar l'alumnat; per això és important que se'ls inciti a fixar-s'hi, que sentin interès per ell, que el vulguin conèixer més.

Durada

Una sessió classe.

Material

El material consta de nou preguntes obertes per mitjà de les quals es pretén que els alumnes reflexionin; encara que no en sàpiguen respondre alguna d'una manera directa, val la pena que contestin el que els sembli que hi té alguna relació.

Orientacions per a la intervenció

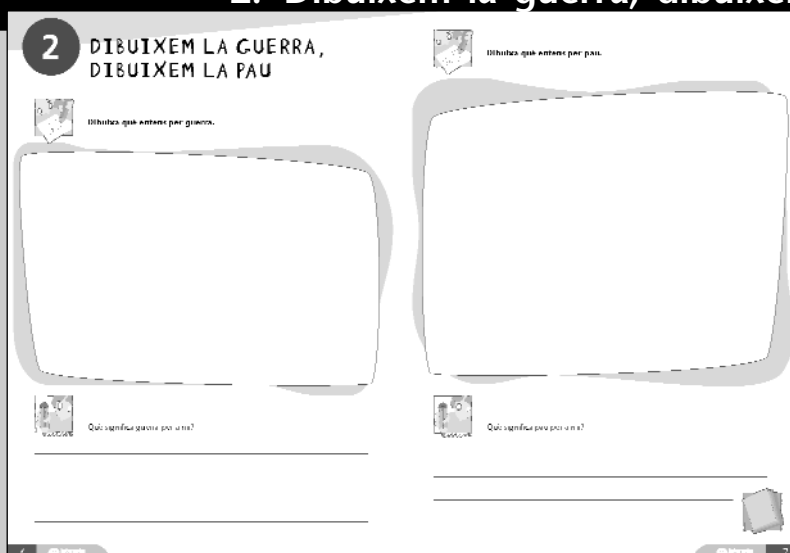
Es recomana el treball en grup perquè es tracta de conceptes bastants difícils i així es facilita la tasca i es fa més participativa, a part de poder obtenir conclusions més enriquidores tant per al petit grup com per a tot el grup classe. Proposem que les respostes a què s'ha arribat com a grup classe es pengin al tauler de la classe en forma de mural; d'aquesta manera les podran anar revisant a mesura que vagin aprenent, i podrà servir de referent quan es vagin construint els nous aprenentatges. Aquestes primeres respostes es poden incloure en el llibre gegant que entre tota la classe es construirà en acabar el quadern.

Per facilitar la comprensió dels conceptes, proposem les següents idees:

- **Guerra:** es pot utilitzar alguna informació apareguda recentment als mitjans de comunicació i fer referència a l'enfrontament violent, a l'ús de les armes, als exèrcits, a la seva organització, etc.
- **Pau:** la pau no és solament aquella situació en què no hi ha guerra. La pau és un concepte més ampli que engloba el sentiment de justícia entre persones (amb elles mateixes i amb els altres) i amb el medi ambient.
- **Conflicte:** les situacions de conflicte no són necessàriament negatives. Perquè un conflicte es resolgui positivament, sense violència, serà fonamental arribar a acords per mitjà del diàleg.

- **Violència:** la violència s'exerceix de múltiples maneres i no és solament aquella que podem observar físicament. Hi ha violència verbal, violència psicològica, violència estructural (aquella que es produeix de manera invisible, com quan, per exemple, els països desenvolupats disposen de la vacuna per evitar una malaltia i no la fan arribar al Tercer Món). Hi ha molta violència domèstica, als mitjans de comunicació, a les pel·lícules i dibuixos animats.

2. Dibuixem la guerra, dibuixem la pau

Objectiu

Plasmar els sentiments que generen la guerra i la pau.

Descripció

Es proposa dibuixar i pintar al quadern el que cadascú entengui per guerra i pau. Un cop realitzat el dibuix, hauran d'explicar què signifiquen per a ells aquests conceptes i posteriorment anotar-ho al quadern.

Durada

Una sessió de classe.

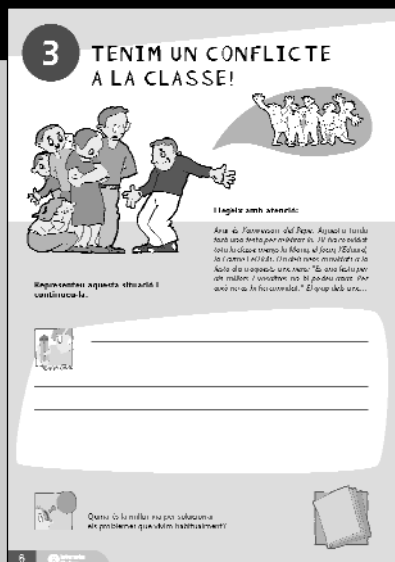
Material

Utilitzar les tècniques que es cregui més convenient: pintures, tèmperes, collages, ceres, aquarel·les, etc.

Orientacions per a la intervenció

Pot ser molt interessant que cada nen i nena expliqui la seva producció als seus companys, el que pretenien expressar en cada dibuix. Això els ajudarà posteriorment a fer la definició dels conceptes de pau i de guerra. Molts d'aquests dibuixos reflectiran prejudicis i idees prèvies que es tenen en relació amb els conceptes de pau i de guerra, molt relacionats amb els mitjans de comunicació social. Convé reflexionar posteriorment sobre aquest fet. Hi ha infinites maneres d'expressar-se: en el cas de la guerra, per exemple, es poden dibuixar armes, lluitadors, camps de batalla, etc., però també poden expressar el que senten les persones que la viuen, les conseqüències que comporta...

3. Tenim un conflicte a la classe!

Objectiu

Abordar la resolució de conflictes a partir de situacions properes a l'alumnat.

Descripció

Es proposa una situació conflictiva que l'alumnat haurà de llegir i de representar. Es fa la lectura en veu alta de la situació perquè, per grups, la continuïn. La història pot ser representada per cada un dels grups que s'organitzin. Un cop finalitzades les representacions, es passarà a fer l'anàlisi de la situació i cadascú haurà de completar al quadern el desenllaç de la història.

Per analitzar la situació objectivament, proposem una llista de control que permetrà aprofundir en l'anàlisi i la resolució del conflicte plantejat.

A cada grup se li facilitarà la llista perquè la completi. Posteriorment es farà una posada en comú dels resultats, i es comentarà quines haurien estat les millors solucions.

Durada

Una sessió aproximadament de 50 minuts (depenent de la discussió la sessió pot tenir una major durada).

Orientacions per a la intervenció

Convé ressaltar la importància de la resolució dels conflictes per mitjà del diàleg i l'adquisició de compromisos entre totes les parts implicades. En aquesta activitat s'aporten pautes d'anàlisi però també elements de confrontació i resolució no violenta dels conflictes quotidians que viuen els nens i les nenes. La llista de control, al final, emplenada després de la posada en comú, també es pot incloure en el llibre gegant.

Qualsevol situació real viscuda a la classe, al centre, etc. pot ser motiu d'estudi. A continuació proposem una altra situació, semblant a la del quadern per si fos d'interès. La situació és la següent:

Avui, a l'hora del pati, la vostra classe ha decidit jugar a bàsquet. Per això us heu hagut de dividir en dos grups. Dos alumnes de la classe, el Josep i la Marta, han estat els encarregats de separar els grups. Però com que la Marta és una noia molt popular, tothom ha volgut anar amb ella i no amb el Josep. Un cop fets els grups, el de la Marta ha decidit que no volia jugar a bàsquet, que ells jugarien a una altra cosa perquè eren un grup millor i no volien participar amb els altres. L'altre grup...

Material

La llista de control per poder analitzar la situació després de representar-la, que trobareu a la pàgina següent.

Nivell del conflicte

Individual

Entre dues persones

Entre més de dues persones

Actors/participants

Reals

Ficticis

Els mateixos alumnes
(de la nostra aula, o d'una altra)

Nens i nenes

Adults

El perquè del conflicte

Per aconseguir
coses

Per sentir-se
millor

Opinions

Creieu que s'ha resolt
adequadament?

Maneres d'actuar

Com creieu que han resolt
el conflicte aquests
companys?
Per què?
Han arribat a acords?,
han dialogat?,
s'han barallat?

Conseqüències

Què passarà després?

Decisió final

Quina hauria estat la
millor manera d'actuar?

Aparat la un peu, molt divertit, però heu de tancar els ulls i imaginar-vos el que sentiu perquè funciona, d'acord?

Què heu sentit, apart de gats? Heu sentit, en total i repel·lit, en gats?

Què heu sentit, apart de la transformació en ratolí? Heu sentit, en total i repel·lit, en gats?

4. El gat i el ratolí

Objectiu

Reflexionar sobre les actituds de superioritat-submissió i definir els elements que ha de tenir una relació perquè sigui equilibrada.

Descripció

Es llegeix un conte en veu alta, mentre els alumnes, amb els ulls tancats, el van interioritzant. Tot el grup classe actua d'oient i la persona que fa la narració haurà de posar èmfasi en la lectura, marcant llargues pauses entre una acció i l'altra, a fi de deixar temps per sentir la situació. En acabar, es plantejaran les preguntes del quadern i es comentaran entre tots. Posteriorment cadascú les anotarà individualment.

Durada

La narració dura uns 10 minuts aproximadament, comptant que es deixa el temps necessari perquè els nens puguin viure el conte. Els següents 15 minuts es dediquen al treball i a la reflexió sobre les sensacions experimentades per cada nen o nena, i els últims 10 minuts, a escriure les conclusions al quadern.

Orientacions per a la intervenció

És important reflexionar sobre les relacions que s'estableixen quan una persona es troba en una situació de superioritat o d'inferioritat. Buscar situacions en les quals algun cop haguem viscut aquestes sensacions (al pati, en un partit, a la classe...) Així mateix es pot analitzar la relació que hi ha entre la força i el dret. És un bon moment per introduir les relacions internacionals de força entre els països rics i pobres. També es pot representar la història.

Material

El conte és el següent:

Tanqueu els ulls i imagineu-vos que sortiu d'aquesta sala i camineu per una vorera molt llarga. Arribeu davant d'una casa abandonada. Ja us trobeu al camí que us hi porta. Empenyeu la porta: s'obre amb un grinyol i recorreu amb la mirada l'interior d'una habitació fosca i buida.

- 1. De cop i volta, us sentiu envaïts per una estranya sensació. El cos us comença a tremolar i sentiu que us aneu fent cada cop més petits. De moment, només arribeu a l'alçada del marc de la finestra. Us continueu fent petits fins al punt que us sembla que el sostre és molt i molt amunt. Ja sou de la mida d'un llibre i continueu fent-vos cada cop més petits.*
- 2. Ara noteu que canvieu de forma. El nas se us allarga cada vegada més i el cos se us cobreix tot de pèl. En aquest moment esteu posats de quatre grapes i compreneu que us heu convertit en un ratolí.*
- 3. Mireu al voltant, ratolins: esteu asseguts en un racó de l'habitació. Després veieu que la porta es mou lleugerament.*
- 4. Entra un gat! S'asseu i mira al seu voltant lentament, amb aire indiferent. S'aixeca i avança tranquil·lament per l'habitació. Us quedeu quietos, molt quietos, com si fóssiu de pedra. Sentiu com us batega el cor (tip-tap, tip-tap) i la respiració se us fa més ràpida. Mireu el gat.*
- 5. Acaba de veure-us i se us comença a acostar. S'apropa lentament, després s'atura davant vostre, s'ajup i us ensuma. Què sentiu? Què podeu fer? (Un llarg silenci)*
- 6. Just en el moment en què el gat es disposa a tirar-se-us al damunt, el seu cos i el vostre comencen a tremolar. Sentiu que us torneu a transformar. Aquest cop creixeu. El*

gat sembla que es faci més petit i que canviï de forma. Ara és de la mateixa mida que vosaltres... i ara és més petit.

7. El gat es transforma en ratolí i vosaltres us convertiu en gat. Com us sentiu ara que feu un pam més d'alçada?, què us sembla el ratolí?, sabeu què se sent?, i vosaltres, què sentiu ara? Decidiu què fareu i feu-ho.

(Un llarg silenci).

Com us sentiu ara?

8. Tot torna a començar... La metamorfosi. Creixeu més i més, i ara gairebé heu recuperat les vostres mides i us transformeu en vosaltres mateixos. Sortiu de la casa abandonada i torneu a la classe. Obriu els ulls i mireu al voltant...

Font:

Dinàmicas de resolució de conflictos. Seminario Permanente de Educación para la Paz.

5 QUI FA LA GUERRA?

Llegeix les històries sagittes i descriuràs quin personatge participava a les guerres i els conflictes.

—Un dia van arribar al poble uns homes molt grans que semblaven molt vells. El meu pare els va ajudar a trobar un lloc on viure i els va donar un pagament. Però després van desaparèixer i no els vam veure més.

—El meu pare va dir que eren soldats que venien de la guerra i que els vam ajudar a trobar un lloc on viure i els vam donar un pagament.

—El meu pare va dir que eren soldats que venien de la guerra i que els vam ajudar a trobar un lloc on viure i els vam donar un pagament.

Què creus que passen les persones que viuen als països on hi ha guerres i conflictes? Creus que deuen estar molt tristes? Què et passaria a tu si vivissis allí?

Tria una de les històries i dibuixa-la.

5. Qui fa la guerra?

Objectiu

Acostar-nos al coneixement dels diferents tipus de combatents.

Descripció

Es presenten cinc fotografies de nens i nenes de diferents països del món: Bòsnia, Guatemala, El Salvador, Israel, Cambodja... Cadascun d'ells expressa els seus sentiments per la dura situació que han viscut. Es llegirà cada una de les històries, en què apareixen diversos combatents: paramilitars, guerrillers, mercenaris i soldats. Després de la lectura, es plantejaran les preguntes del quadern, totes molt relacionades amb els sentiments que expressen els seus protagonistes. Per acabar, poden escollir una història i dibuixar-la com una seqüència de còmic.

Durada

Una sessió classe.

Material

Quadern de treball i material de dibuix.

Orientacions per a la intervenció

Els mitjans de comunicació fan arribar molta informació als nostres alumnes sobre diferents menes de combatents. Es pot recordar alguna pel·lícula, sèrie de televisió, còmics, etc. que hi tingui relació i fer-ne una anàlisi presentant-la des de l'òptica de les persones que en pateixen les conseqüències, les seves sensacions... Aquesta activitat es basa en el diàleg, la participació, la iniciativa i la decisió a l'hora de parlar en públic i d'exposar les idees.

Els dibuixos, en acabar l'activitat, també es poden incloure en el llibre gegant.

6. La balança

6 LA BALANÇA

No hi ha les armes més iguals. Les armes lleugeres són les que poden ser transportades i emmagatzegades per una persona en un vehicle. En canvi, les armes pesants són les que requereixen per ser transportades i emmagatzegades un mitjà de transport més pesant.

Pinta les armes lleugeres de color VERMELL i les armes pesants de color VERMELL.

Objectiu

Conèixer la diferència entre arma lleugera i arma pesant.

Descripció

A partir de la definició sobre armes lleugeres i pesants, l'alumnat ha de pintar de colors les armes que apareixen al quadern segons que sigui d'un tipus o d'un altre. La definició que ofereix Roberto es pot ampliar a partir de la següent informació:

Una **arma lleugera** és aquella que pot ser transportada per una sola persona o per un vehicle lleuger: pistola, revòlver, rifle, fusell d'assalt, bomba de mà, carrabina, llançagranades, matxet, ganivet, mina, etc. Són les escollides majoritàriament (al costat de les armes petites) en molts dels conflictes recents. Són altament mortals i relativament barates, fàcils de transportar i d'amagar, estan fabricades per poder ser utilitzades sense pràcticament cap entrenament previ i, en la majoria dels casos, requereixen poc manteniment.

Una **arma pesant** és aquella que necessita més persones i, fins i tot, un mitjà de transport per moure-la. S'inclou en aquest grup la major part de l'artilleria dels vehicles de combat.

Un cop treballats aquests dos conceptes, s'han de pintar de color verd les armes lleugeres i de color vermell les armes pesants.

Durada

Aproximadament 30 minuts.

Material

Llapis de colors vermell i verd.

Orientacions per a la intervenció

Després de pintar, hauran d'explicar la raó de la seva elecció.

7 AL MÓN HI HA GUERRES

Observa el mapa que tens a la realització d'aquesta intervenció i indica amb què color cada país que apareix a la llegenda. Els països que són de color vermell són els que estan en conflicte.

Per cada país indica a la llegenda i a la nota de cada país que apareix a la llegenda. Els països que són de color vermell són els que estan en conflicte.

Marca aquelles països que:

- Quin d'aquests conflictes van començar abans del nostre naixement?
- Quin d'aquests conflictes van començar després del nostre naixement?
- Quins són els conflictes que van començar aquests conflictes?
- Quin d'aquests conflictes van començar després del nostre naixement?

Nom del país	Color	Any i tipus de conflicte
CIUBANS	Verd	1975 (assalt)
SERRA LEONE	Verd	1961 (assalt)
LIBERIA	Verd	1989 (assalt)
ALGERIA	Verd	1954 (assalt)
ISRAEL	Verd	1948 (assalt)
ANGOLA	Verd	1961 (assalt)
TIMOR ORIENTAL	Verd	1975 (assalt)
IRAN I IRÀC	Verd	1980 (assalt)

7. Al món hi ha guerres

Objectiu

Descobrir els nombrosos conflictes que es viuen al nostre món, localitzar-los geogràficament i ser conscient de la llarga durada en la majoria dels casos.

Descripció

Per a aquesta activitat, caldrà observar el mapa de conflictes armats que apareix a la col·lecció d'imatges. En aquest mapa apareixen de colors una sèrie de països que viuen o que han viscut guerres i conflictes armats al segle passat (molts dels quals encara continuen).

Al quadern s'indica el color amb què s'ha marcat cada un d'aquests països. Això facilitarà a l'alumnat la localització. Posteriorment hauran de contestar individualment una

sèrie de preguntes relatives a les dates en què es van iniciar els conflictes i que apareixen indicades al quadern.

Durada

Una sessió de 50 minuts aproximadament.

Material

Quadern de treball i mapa de la col·lecció d'imatges.

Orientacions per a la intervenció

Cal remarcar que actualment hi ha moltes guerres malgrat que no sempre apareixen als mitjans de comunicació. En la seva majoria les guerres duren molts anys i moltes persones només coneixen la guerra com a forma de vida (no han viscut mai en temps de pau). En aquesta activitat és interessant associar Angola amb el personatge del quadern, Roberto.

8. Vides privades

Objectiu

Descobrir que hi ha molts nens i nenes al món que viuen i pateixen les conseqüències dels conflictes armats.

Descripció

Tornen a aparèixer quatre personatges que es van presentar a l'activitat 5 "Qui fa la guerra?". Ara ens expliquen la seva situació actual. Aquesta serà la primera vegada que es veurà la fotografia real de Roberto. Es llegirà cada història en veu alta tot recordant el que se'ns havia explicat a l'activitat 5.

Durada

Aproximadament 20 minuts.

Material

Quadern de treball.

Orientacions per a la intervenció

És important remarcar que hi ha molts nens i nenes al món que pateixen les conseqüències de les guerres. Posteriorment, a l'activitat següent, aprofundirem en el cas de Roberto.

9. Roberto, un nen d'Angola

9 ROBERTO, UN NEN D'ANGOLA

Hi ha un nen que s'ha quedat a Angola i no pot entrar al país perquè el seu país no té diners per pagar el seu viatge. És un nen que s'ha quedat a Angola i no pot entrar al país perquè el seu país no té diners per pagar el seu viatge. És un nen que s'ha quedat a Angola i no pot entrar al país perquè el seu país no té diners per pagar el seu viatge.

Baixa una fotografia dels continguts d'aquesta intervenció. Tria-ne una, copia-la i posa-la a l'espai que hi ha a l'objectiu.

En què t'agrada més de la vida a la de Roberto?

En què et diferència?

Objectiu

Acostar-nos a la vida de Roberto, veure les conseqüències que ha tingut per a ell la guerra del seu país i conèixer la seva vida quotidiana. A partir d'aquí l'alumnat podrà comparar la vida de Roberto amb la seva pròpia.

Descripció

L'alumnat llegirà la biografia de Roberto i respondrà les preguntes de comprensió relatives al text. És important destacar si ells s'imaginaven

Roberto així, si els ha sorprès la seva vida i el que li ha passat. Un cop fet això, tots els nens i nenes hauran de portar una fotografia d'ells mateixos i escriure un petit text explicant els fets més quotidians i simbòlics de la seva vida. Aquí és important que els alumnes valorin si és just el que li ha passat a Roberto i el que passa a tants i tants nens i nenes del món.

Durada

Cinquanta minuts.

Material

Quadern de treball; fotografia de Roberto de la col·lecció d'imatges i una fotografia de cada nen i cada nena.

Orientacions per a la intervenció

A la col·lecció d'imatges hi ha una fotografia ampliada de Roberto a l'escola; aquesta fotografia, juntament amb les que apareixen al quadern ens presenten Roberto a la seva vida quotidiana: a l'escola, amb els amics, jugant al parc...

10. Coneguem Angola

10 CONEGUEM ANGOLA

Angola és un país atípic

Idioma: 11.500.000 habitants

Moneda: portuguès i lingales, dringas, bantu

Capital: Luanda

Superfície de l'altitud en metres: 1.700

Temperatura: entre 22.000 habitants

Idioma de la majoria de la població: portuguès i lingales (no oficialment)

En el país d'Angola hi ha una indústria petrolífera, però des de 1975 hi ha un estat no independent. L'armatge, aquesta independència ha estat molt difícil i el país ha estat dividit en zones de guerra. Perquè des de 1975 hi ha una guerra civil i molts d'angolesos, però no hi ha cap línia que separi les zones de guerra.

En el país d'Angola hi ha una indústria petrolífera, però des de 1975 hi ha un estat no independent. L'armatge, aquesta independència ha estat molt difícil i el país ha estat dividit en zones de guerra. Perquè des de 1975 hi ha una guerra civil i molts d'angolesos, però no hi ha cap línia que separi les zones de guerra.

Què heu de bondadosos dels diàlegs de la intervenció d'Angola?

Què heu de bondadosos dels diàlegs de la intervenció d'Angola?

Com et sent que has de estudiar en la llengua d'aquest país?

Objectiu

Apropar-nos a la realitat socioeconòmica i política d'Angola.

Descripció

Es farà la lectura de les informacions sobre el país i en petits grups es passarà a respondre les preguntes. Les últimes són més complexes perquè, per respondre-les, l'alumnat ha de fer una abstracció del contingut, posicionar-se, opinar i aportar solucions.

Durada

Una sessió de classe. Si voleu més informació, vegeu l'apartat 6, documentació i recursos.

Material

El quadern de treball.

Orientacions per a la intervenció

Cal subratllar especialment el comerç d'armes i el concepte de justícia social.

11 UN CRIT PER LA PAU
ii la guerra de sèrbia, hortsos la paz a enp.
Aquesto dibuixos són de nens i nenas que venen marc apes la guerra.

Què vol dir aquest dibuix?
Què sentim i què després?
Vols dir un altre?

Què vol dir aquest dibuix?
Què sentim i què després?
Vols dir un altre?

11. Un crit per la pau

Objectiu

Acostar-nos, per mitjà dels dibuixos, als sentiments dels nens i nenes que van patir la guerra dels Balcans.

Descripció

L'activitat presenta dos dibuixos, fets per nens i nenes que van viure la guerra dels Balcans. Els dibuixos es mostraran sense el títol original i, després d'observar-los i analitzar-los atentament, es comentarà en grup els sentiments i les sensacions que cada un dels dibuixos els

ha despertat, com a observadors. Així mateix, s'imaginaran el que devien de sentir els seus autors. Finalment hauran de posar un títol a cada dibuix (treball de síntesi que els obligarà a buscar el motiu principal i més important de cada dibuix). Adjuntem el títol real de cada dibuix. Posteriorment els compararan.

Durada

Cinquanta minuts.

Material

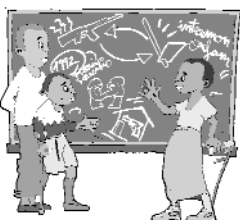
Quadern de treball i una làmina amb dos dibuixos de la col·lecció d'imatges. Títols reals: Guerra y paz, Caída de Cerić.

Orientacions per a la intervenció

És important preguntar-los què creuen que sentien els autors dels dibuixos i què senten ells quan veuen els dibuixos. Aquests dibuixos, les reflexions i els sentiments que el nostre alumnat experimenti poden ser incorporats en el llibre gegant. Aquests dos dibuixos apareixen ampliat i en color a la col·lecció d'imatges. Així mateix, a la col·lecció apareix també una làmina amb un poema, l'autora del qual és una nena de Bòsnia de nou anys. És un material útil per treballar des de l'àrea de llengua.

12. Canviem armes per futur

12 CANVIEM ARMES PER FUTUR

Sofia: Però que al mercat de guerra se venen moltes armes per comprar. Les armes són productes molt necessaris de les parts i restes de guerra.

Roberto: Sofia, què s'entenc amb això?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: Però que al mercat de guerra se venen moltes armes per comprar. Les armes són productes molt necessaris de les parts i restes de guerra.

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Roberto: És el mercat de guerra?

Sofia: És el mercat de guerra. És el mercat de les armes que es venen durant la guerra.

Objectiu

Donar a conèixer la situació que pateixen molts països, on les armes constitueixen un gran problema i són un dels principals obstacles per al desenvolupament.

Descripció

L'activitat consisteix a llegir un diàleg en què Roberto i Sofia parlen del procés de desarmament que s'està portant a terme a Moçambic, per iniciativa del Consell Cristià de Moçambic i d'INTERMÓN OXFAM. Després de llegir el diàleg, proposem a l'alumnat que representi el projecte de desarmament a l'aula. Les pautes per a la representació són les següents:

Dividir la classe en dos grups.

El primer grup està format per la població civil moçambiquesa i part de l'exèrcit de Moçambic que, un cop finalitzada la guerra i tement nous atacs, van amagar les armes al seu poble. Les armes es dibuixaran prèviament en cartolines blaves.

El segon grup està integrat pels representants del projecte de desarmament. Aquest grup ha de convèncer l'altre que les armes no són útils i que han d'intentar canviar les armes que estan en possessió de l'altre grup per productes de primera necessitat, que sí que seran útils. Aquests productes es dibuixaran en cartolines grogues.

El joc es desenvoluparà de la manera següent:

- El primer grup amagarà les cartolines blaves per tota la classe mentre l'altre grup esperarà fora de l'aula.
- El grup de representants del projecte entra a l'aula i busca les "armes". Per cada arma que trobin han d'intentar establir una negociació, fer un intercanvi amb el propietari d'aquella arma, canviant-li la cartolina blava per la groga, és a dir, per una eina o per un producte que necessiti. S'ha d'arribar a un pacte.
- El joc s'acaba quan totes les cartolines blaves s'han convertit en cartolines grogues.

Durada

Segons l'evolució del joc de simulació.

Material

Quadern de treball; cartolines amb dibuixos d'armes i cartolines grogues amb dibuixos d'eines i productes de necessitat. Mapa del comerç d'armes de la col·lecció d'imatges.

Orientacions per a la intervenció

La comprensió de l'activitat i el treball conceptual es realitza per mitjà de l'experimentació posterior que els alumnes porten a terme en el joc de simulació. Per a més informació sobre Moçambic dirigiu-vos a la web d'INTERMÓN OXFAM. És important comprendre el paper que fan les armes en l'increment de la inseguretat a diferents països: per una banda, la perillositat de viure a llocs on hi ha gran quantitat d'armes amagades i amb persones que en coneixen el maneig, i, per una altra, els interessos econòmics que genera el comerç d'armament. Cal fer incidència en l'obstacle que representa aquest comerç per al desenvolupament de les regions.

13 HISTÒRIA DE DUES CABRES

Hindia i agitar la història que representen els dibuixos?

23

13. Història de dues cabres

Objectiu

Estimular la recerca de solucions creatives als conflictes.

Descripció

L'alumnat es dividirà en grups i comentaran les vinyetes per arribar a una conclusió comuna. Les conclusions s'anotaran a la pissarra, per recollir-les després en forma de mural.

Durada

Una sessió de 50 minuts aproximadament.

Material

Làmina de la col·lecció d'imatges, o bé el mateix quadern.

Orientacions per a la intervenció

La finalitat d'aquest exercici és potenciar la reflexió i la posada en pràctica dels aprenentatges realitzats. És una activitat de síntesi dels continguts sobre resolució de conflictes. També és important que els nens i nenes aprenguin a treballar en equip, que aconseguixin arribar a un consens i col·laborin per arribar a unes conclusions. Aquestes conclusions també es poden incloure en el llibre gegant.

14 QUÈ HEM APRÈS?

Anàlisi Roberto ha après que...

Què et semblava que es podria fer perquè ningú i ningú del món no ho pogués fer? Marca la situació que he vist a Roberto?

24

14. Què hem après?

Objectiu

Síntesi de tot el que s'ha après.

Descripció

Com a activitat de síntesi hauran d'explicar què han après al llarg del quadern, què pensen de la situació de Roberto, quins són els fets que els han sorprès més, quines han estat les activitats que més els han agradat... També, i com a recopilació de tot el treball, es pretén que l'alumnat pensi alternatives a la situació dels nens i les nenes del món que viuen circumstàncies semblants a les de Roberto.

Durada

Una sessió classe.

Material

Quadern de treball.

Orientacions per a la intervenció

És convenient ajudar-los a recordar tot el que han treballat al llarg del quadern. És important que quedi reflectit el que han après i la seva opinió sobre el tema.

1. Pista de sortida

1 PISTA DE SORTIDA

Índex i el llibre Sofia i els altres, un poble africà. És un petit grup que té molts de membres. Però no té cap líder. Però aquests són els líders de la guerra per preparar la guerra. Però aquests són els líders de la guerra per preparar la guerra.

Menciona amb una X la resposta que et sembli correcta.

Què és la guerra?	☐ Un conflicte armat entre dos països.	☐ Un conflicte armat entre dos grups.	☐ Un conflicte armat entre dos països i dos grups.
Què és la guerra?	☐ La informació de les forces de defensa.	☐ La informació de les forces de defensa.	☐ La informació de les forces de defensa.
Què és un conflicte?	☐ Un conflicte de força contra una força.	☐ Un conflicte de força contra una força.	☐ Un conflicte de força contra una força.
Són les armes les responsables de la guerra?	☐ Sí, són les armes.	☐ No, són les persones.	☐ Sí, són les armes.
El gran d'una guerra és de guerra?	☐ Una 200 milions de persones.	☐ Una 20.000 milions de persones.	☐ Una 20.000.000 milions de persones.
Una guerra és una guerra?	☐ Sí, és una guerra.	☐ No, és una guerra.	☐ Sí, és una guerra.
Què és un conflicte de guerra?	☐ Sí, és un conflicte.	☐ No, és un conflicte.	☐ Sí, és un conflicte.
Característic de la guerra és la guerra?	☐ Sí, és la guerra.	☐ No, és la guerra.	☐ Sí, és la guerra.
A responsable de la guerra és la guerra?	☐ Aquesta és la guerra.	☐ Aquesta és la guerra.	☐ Aquesta és la guerra.
Una guerra és una guerra?	☐ Sí, és una guerra.	☐ No, és una guerra.	☐ Sí, és una guerra.

Objectiu

Fer aflorar els coneixements previs de l'alumnat.

Descripció

L'alumnat ha de respondre el qüestionari individualment; cal potenciar l'autoreflexió i la sinceritat, ja que d'aquesta manera sabrem si els resultats obtinguts són fiables o no.

Un cop completats els qüestionaris es recolliran i, així, s'obté una avaluació prèvia sobre les idees i preconceptes que l'alumnat té sobre el tema i els aspectes que desconeix. També permetrà comparar l'evolució i l'aprenentatge en finalitzar el treball del quadern.

Durada

Una sessió de 30 minuts aproximadament.

Orientacions per a la intervenció

En aquesta primera activitat es pot presentar Sofia. Ella ens acompanyarà durant tot el quadern, i és important que sigui un factor de motivació per a ells. També cal indicar que els resultats del qüestionari es poden incloure en el llibre gegant que es construirà al final del quadern.

Activitat complementària

TABÚ. Per a aquest joc, es dividiran en grups de cinc membres. Un membre de cada grup serà el responsable d'intentar explicar a la resta de companys el concepte que tindrà apuntat en una targeta. Perquè sigui més fàcil endevinar la paraula, qui expliqui el concepte podrà llegir als companys una sèrie de pistes anotades a sota la paraula. Poden fer gestos i sorolls, però no dir cap paraula que s'assembli massa a la que els companys han d'endevinar.

Material

Construcció de targetes amb les paraules indicades a continuació. Hi ha d'haver tants grups de targetes com grups d'alumnes que s'hagin organitzat.

Paraules-targeta

Guerriller: Persona que forma part d'un grup clandestí i armat, que defensa una causa (justificada o no) i rep el suport popular. Aquest grup és independent de l'exèrcit.

Paramilitar: Persona que forma part d'un grup organitzat i armat i que s'encarrega d'una feina bruta que l'exèrcit, per vergonya, mai no admetria com a pròpia.

Mercenari: Persona que rep uns diners i, a canvi, fa el que li manen: robar, assassinar, cremar cases, etc.

Soldat: Persona que obeeix les ordres d'un superior i que rep una formació organitzada, estricta i disciplinada. Els que serveixen l'exèrcit en són. Militar sense graduació.

Conflicte: Desacords, enfrontaments, diferències en la manera de pensar, diferents solucions: violentes i no violentes.

Guerra: Violència organitzada, exèrcits, armes, refugiats, ferits, objectius polítics.

Pau: Harmonia, no violència, tranquil·litat.

Violència: Agressivitat, maltractaments, lluita, dany, aficionats extremistes de futbol.

2. Guerra de vasos

2 GUERRA DE VASOS

Un grup, des de construir la torre més alta amb vasos d'igual color.

Però comptat! S'atura la interacció que se demana.

Quins resultats heu obtingut?

Ha col·laborat, el resultat? Per què?

Quin és l'objectiu del teu grup?

Quina relació heu trobat l'objectiu de cada grup amb la seva manera de construir i el resultat?

Podreu relacionar aquest joc amb alguna situació que es doni en el món que us envolta?

Objectiu

Acostar-nos a les diferents formes i actituds a l'hora d'afrontar els conflictes.

Descripció

L'activitat s'estructura com un joc de rol en el qual els participants es divideixen en quatre grups. Cada un actuarà d'acord amb una consigna específica que només coneixeran els seus integrants i amb una altra que serà comuna a tots: fer-ho el millor que puguin! S'amagaran els vasos en diferents llocs de la sala o de l'aula. Tots els participants reben la mateixa consigna: guanyarà el grup que sigui capaç d'aixecar la torre més alta de vasos del mateix color que s'aiguanti sola. Per fer-ho hauran de trobar els vasos amagats a la sala que hem esmentat abans. Un cop finalitzat el joc, hauran de respondre unes preguntes

per posar-les en comú.

Material

Quaranta vasos de plàstic, dividits en quatre grups, respectivament, de 14, 11, 8 i 7 vasos. Cada grup de vasos ha de tenir la base pintada d'un color diferent.

Durada

Una sessió de 50 minuts aproximadament; 20 minuts per al joc de rols i la resta per respondre les preguntes i comentar-les.

Desenvolupament

Les consignes que cada grup rep són les següents:

GRUP 1. El vostre objectiu és guanyar costi el que costi, per damunt de tot. Ho teniu tot permès, excepte col·laborar amb els altres.

GRUP 2. El vostre objectiu és aixecar una torre tan alta com pugueu, però sense interferir per res en el treball dels altres grups i mirant d'evitar qualsevol mena de conflicte amb els altres. Mentre us deixin, continueu treballant; si us ataquen o s'enfronten directament a vosaltres, no us hi resistiu.

GRUP 3. El vostre objectiu és guanyar costi el que costi, per damunt de tot. Ho teniu tot permès, excepte col·laborar amb els altres.

GRUP 4. El vostre objectiu és fer comprendre als altres que tots tenen dret a construir la seva torre. Intentar persuadir, fer meditar els companys a fi que arribin a una resolució positiva dels conflictes que satisfaci les necessitats de tots.

Orientacions per a la intervenció

A l'hora de realitzar el joc de rol, és important donar llibertat als grups per poder actuar d'acord amb l'objectiu que tinguin assignat. Caldrà anar amb compte amb les reaccions que es poden crear (agressivitat, impotència...) segons les ordres rebudes.

En acabar el joc de rol, que durarà 20 minuts (si convé, pel nivell de tensió, millor que l'atureu abans), com a avaluació, valoració del joc, de la participació i dels aprenentatges adquirits, hauran de respondre individualment les preguntes del quadern.

Posteriorment, ja amb el conjunt de la classe, es poden plantejar les dues últimes preguntes fomentant el diàleg i les aportacions de tot el grup.

3. Què compraries amb el que val una arma?

3 QUÈ COMPRARIES AMB EL QUE VAL UNA ARMA?

Què podríem comprar amb el que valen aquestes armes?
Si t'indica alguna foto, escriu-la i, per la imatge, ho hem suposat la resposta.

Míssil antipersona
Preu: 200.000 €

Avió F-16
Preu: 55.000.000.000 €

Kalashnikov
Preu: 10.000 €

Què compraries tu?

1. **Il·l·lustració de persones que treballen a un camp.**
Els de treball més problemàtics que trobem d'altres dades relacionats amb les armes, les armes lleugeres i els vehicles.
1. La capacitat del camp és el pati que té indicades per habitat, 10.100 milions d'armes i una població de 10 milions de persones, quantes armes s'han produïdes i s'utilitzat? Per la seva banda, Espanya disposa de 3 milions d'armes, i la seva població de 40 milions d'habitants. ¿Amb aquestes armes es podria reduir el nombre de treballadors?

2. **Il·lustració d'un edifici.**
Actualment, hi ha 300.000 nenes i nenes sense escola a tot el món. Si un camp de futbol té una capacitat de 60.000 espectadors, quantes vegades s'ompliria aquest camp amb nenes i nenes que no tenen escola? ¿Quants camps de futbol s'omplirien amb nenes i nenes sense escola si hi hagués un camp de futbol per cada nena i nen sense escola?

3. **Il·lustració d'un cotxe de Fórmula 1.**
Si un cotxe de la marca Ferrari val 25 milions d'euros i Espanya té uns 11.000 milions d'euros, quants cotxes de Fórmula 1 podríem comprar amb els diners que val un cotxe de Fórmula 1?

Objectiu

Conèixer el cost econòmic dels diferents tipus d'armes.

Descripció

Primerament, en aquesta activitat s'observaran els preus d'algunes armes de guerra (pesants i lleugeres). L'alumnat haurà de buscar imatges de productes que podrien comprar pels mateixos diners que valen cada una de les armes indicades i enganxar-les al quadern.

A la segona part de l'activitat, es propo-

sen tres problemes matemàtics amb la intenció de descobrir l'elevat cost econòmic que representa el comerç d'armes.

Material

Es necessitarà els quadres de comparacions i equivalències, així com també un arxiu de fotografies per establir les comparacions de preus (revistes, publicitat de productes dels supermercats,...).

Durada

Dues sessions de 50 minuts aproximadament.

Orientacions per a la intervenció

Remarcar que moltes armes són molt barates i, per tant, molt assequibles per a qualsevol butxaca. D'altra banda, hi ha armes que són molt cares. La despesa que genera l'armament es podria invertir en altres àmbits com educació, sanitat...

4. El que mata és un cor endurit

4 EL QUE MATA ÉS UN COR ENDURIT

A l'hora de llegir el llibre *Full metal jacket* i hi ha hagut una línia que us ha sorprès més?

Es tracta de...?

"El sergent vol que entenguem que: ho va dir mentre el nostre març, atordit i viciat, introduïa en un canó. El març li va dir: "S'ha acabat, una cosa, el que mata és un cor endurit".
Gustav Hasford, *Full metal jacket*

A partir d'aquests fragments del llibre *Full metal jacket*, fa un dibuix que t'illustri i després explica el que significa per a tu.

Objectiu

Comprendre que malgrat la importància de les armes lleugeres, les guerres són degudes fonamentalment a decisions humanes.

Descripció

"El sergent vol que compregueu que heu de controlar el vostre instint assassí si voleu sobreviure en un combat. El nostre fusell és només una arma; el que mata és un cor endurit" Gustav Hasford, *Full Metal Jacket*. Atès el grau de dificultat que comporta la comprensió de la frase, es recomana obrir un diàleg en el qual l'alumnat expressi el que representa per a ells. Posteriorment se'ls demanarà que il·lustrin el text amb un dibuix. A continuació hauran de fer un petit resum sobre el seu significat.

Material

Quadern de treball i llapis de colors.

Durada

Una sessió de 50 minuts aproximadament.

Observacions per a la intervenció

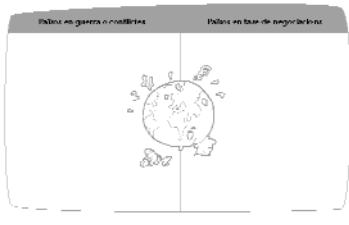
És important fer veure als alumnes el paper secundari que tenen les armes en els conflictes i que el que realment compta és el "cor" de les persones. Aquests dibuixos es poden incloure en el llibre gegant.

5. Coloraines

5 COLORAINES

Al món hi ha moltes zones de guerra i moltes zones molt importants. Observa el mapa de la realitat d'imatges i amb l'ajuda d'un altre mapa completa la gràfica següent:

Països en guerra o conflicte Països en fase de negociació

Señala que hi ha un conflicte, tensió o guerra al nostre món?

Si ho sapes subratlla? Per què?

Objectiu

Conscienciar l'alumnat sobre els nombrosos conflictes que es viuen arreu del món i dels quals moltes vegades no tenim notícia.

Descripció

A partir del mapa dels conflictes armats que apareix a la col·lecció d'imatges, l'alumnat haurà de completar una taula amb els països que apareixen en conflicte o en guerra. Per completar la taula amb els països que es troben en fase de negociació, proposem la recerca a internet: www.monde.diplomatique.fr.

Durada

Una sessió classe.

Material

Mapa de la col·lecció d'imatges i connexió a internet.

Orientacions per a la intervenció

En finalitzar l'activitat, és molt important comentar on veuen que hi ha més conflictes, en quines zones n'hi ha més, i també convé contestar les preguntes de comprensió que s'especifiquen al final de l'activitat. També és important fer ressaltar Moçambic, ja que en activitats posteriors es treballarà amb més profunditat aquest país i perquè a més és el país de Sofia.

6 SOM PERIODISTES!

Volau ser periodistes una vegada més? La tasca d'un periodista és molt complicada. Comencem a buscar noves fonts d'informació i a obtenir qualsevol informació que ens sigui útil. Després, la organitzem i la redactem. Aquí tenim un exemple.

	EXEMPLE	COMPLETIA
Tipus de la notícia, TV o diari...	Jornals i diaris	
Lloc del conflicte o guerra	Anglaterra	
Títol de la notícia	Guerra de diamants	
Parla de pau o de millores?	No	
Data de la notícia	10/12/2000	
Notícia (des de pressupost)	Anglaterra, guerra de diamants. Després de la guerra, els diamants són més valuosos.	

6. Som periodistes!

Objectiu

Extreure informació sobre algun conflicte armat a través de la premsa.

Descripció

A l'activitat apareix, com a exemple, una notícia extreta d'un diari. A partir de la informació que ens dóna s'ha elaborat una graella en la qual s'analitzen una sèrie de dades: lloc del conflicte o guerra, nom del mitjà de comunicació, títol de la notícia, idea principal, data i nota sobre si es parla de pau o de millores. L'alumnat haurà de buscar alguna notícia de premsa i repetir la mateixa anàlisi que apareix a l'exemple.

Aquesta activitat introdueix l'alumnat en la lectura i comprensió de la premsa escrita, fonamentalment.

Durada

Des d'una sessió classe fins a unes quantes setmanes (també es pot fer el seguiment de la notícia durant uns quants dies).

Material

Quadern de treball i material informatiu: preferiblement premsa escrita. Si es considera oportú, se'ls poden donar retalls de premsa ja seleccionats.

Orientacions per a la intervenció

Aquest procés d'extracció d'informació a partir de la premsa té cert nivell de dificultat per a l'alumnat. Si es vol, pot treballar-se individualment o en petits grups. Un cop analitzada la informació es passarà a exposar-la oralment. És recomanable tenir notícies variades.

Tant les notícies presentades com l'anàlisi corresponent poden penjar-se al tauler de la classe.

7. El partit del dissabte

7 EL PARTIT DEL DISSABTE
Caj il. Enríque en la situació següent:

En el dissabte en tenim un grup de nens i nenes de la nostra escola que juguen a futbol a la plaça molta de la nostra escola. Normalment tota la gent de la nostra escola juguen futbol dissabtes i alguns nenes i nenes que no juguen a futbol no juguen a futbol. Dissabte passat els nenes i nenes que juguen a futbol no juguen a futbol i els nenes i nenes que no juguen a futbol juguen a futbol. Dissabte passat els nenes i nenes que juguen a futbol no juguen a futbol i els nenes i nenes que no juguen a futbol juguen a futbol.

Continuem aquesta situació.

Quina llista control us per solucionar la situació que veieu a continuació?

Objectiu

Abordar la resolució de conflictes interpersonals.

Descripció

Es proposa una situació conflictiva que l'alumnat haurà de llegir i representar. Es passa a la lectura en veu alta de la situació perquè, per grups, la continuïn. La història pot ser representada per cada un dels grups que s'organitzin. Un cop finalitzades les representacions, es procedirà a l'anàlisi de la situació, i cada un haurà de completar al quadern el desenllaç de la història.

Per analitzar la situació objectivament proposem una llista de control que permetrà aprofundir en l'anàlisi i la resolució del conflicte plantejat.

Durada

Una sessió aproximadament de 50 minuts (segons la discussió, la sessió pot tenir una major duració).

Orientacions per a la intervenció

Convé ressaltar la importància de la resolució dels conflictes del diàleg i l'adquisició de compromisos entre totes les parts implicades. En aquesta activitat, s'aporten pautes d'anàlisi però també elements de confrontació i resolució no violenta dels conflictes quotidians que viuen els nens i les nenes. La llista de control, al final, emplenada després de la posada en comú, també es pot incloure en el llibre gegant.

Material

La llista de control per poder analitzar la situació, que trobareu a la pàgina següent.

Nivell del conflicte

Individual

Entre dues persones

Entre més de dues persones

Actors/participants

Reals

Ficticis

Els mateixos alumnes
(de la nostra aula, o d'una altra)

Nens i nenes

Adults

El perquè del conflicte

Per aconseguir
coses

Per sentir-se
millor

Opinions

Creieu que s'ha resolt
adequadament?

Maneres d'actuar

Com creieu que han resolt
el conflicte aquests
companys?
Per què?
Han arribat a acords?,
han dialogat?,
s'han barallat?

Conseqüències

Què passarà després?

Decisió final

Quina hauria estat la
millor manera d'actuar?

8. SOFIA ALFACE

halla Alfaca.

Sofia va arribar a Barcelona el 1993 i va estudiar a l'Escola de Música de Barcelona. Després de la guerra, la seva família es va mudar a Espanya i ella va anar a estudiar a l'Escola de Música de Barcelona. Després de la guerra, la seva família es va mudar a Espanya i ella va anar a estudiar a l'Escola de Música de Barcelona.

Quina és la màxima cantonada de Sofia? Després, dibuixa la terra. En què s'assembla la nova vida i la vella?

Per què creus que Sofia deu que es trobi a Catalunya?

les impressions i els comentaris sorgits a partir de la lectura i de les preguntes plantejades.

Durada

Una sessió classe.

Material

Quadern de treball i fotografia de Sofia de la col·lecció d'imatges.

Orientacions per a la intervenció

Es posarà especial èmfasi en el paper de les mines antipersona, encara que aquest tema es tractarà més endavant.

8. Sofia Alfaca

Objectius

Acostar-nos a la vida de Sofia Alfaca, a les seves il·lusions i als seus projectes de futur. Conèixer les conseqüències que ha tingut per a ella la guerra del seu país.

Descripció

Es llegirà la biografia de Sofia i s'observarà amb detall les fotografies que acompanyen el text. Posteriorment s'haurà de respondre les preguntes de reflexió que apareixen al quadern. Per acabar s'obrirà un debat en el qual cadascú exposarà

9. Coneguem Moçambic

9. CONEGUEM MOÇAMBIC

A què pertanyent el país Moçambic?

Quina és la seva població i la seva capital?

Moçambic és un país situat a l'Àfrica del sud. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res.

Superfície: 301.250 km²
Població: 17.000.000 habitants
Capital: Maputo
Llengua oficial: portuguès
Moneda: metical

Com s'explica que un país tan ric com Moçambic tingui una població tan pobre?

En quina situació es troba la població de Moçambic?

Moçambic és un país molt pobre i amb molta gent que no té res. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res.

Moçambic és un país molt pobre i amb molta gent que no té res. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res. És un país molt pobre i amb molta gent que no té res.

Quina és la situació actual de la població de Moçambic?

Què proposaries per solucionar la situació que veu la població?

Objectiu

Conèixer la realitat socioeconòmica de Moçambic i de la situació en què es troben els seus habitants.

Descripció

L'activitat d'aprenentatge està dividida en diferents blocs temàtics perquè l'alumnat conegui pas a pas algun dels aspectes del país i dels seus habitants. Cada bloc temàtic va

acompanyat de fotografies i dades. Es farà la lectura en petits grups i, en acabar, se'ls demanarà que completin les preguntes de comprensió que es formulen a cada bloc. Les últimes són més complexes perquè impliquen que l'alumnat faci una abstracció del contingut, que prengui posició, opini i aporti solucions.

Durada

Una sessió classe.

Material

Quadern de treball.

Orientacions per a la intervenció

Destacar el fre que signifiquen les mines antipersona per al desenvolupament econòmic del país.

10 HISTÒRIA DE DUES CABRES

Estudia i explica la història que es representa a l'imatge.

10. Història de dues cabres

Objectiu

Estimular la recerca de solucions creatives als conflictes.

Descripció

L'alumnat es dividirà en grups i comentarà les vinyetes que apareixen al quadern per arribar a una conclusió en comú. Les conclusions s'anotaran a la pissarra per recollir-les després en forma de mural.

Durada

Una sessió de 50 minuts aproximadament.

Material

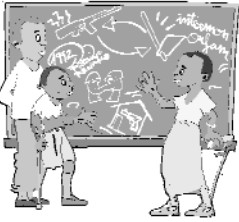
Làmina de la col·lecció d'imatges, o bé el mateix quadern.

Orientacions per a la intervenció

La finalitat d'aquest exercici és potenciar la reflexió i la posada en pràctica dels aprenentatges realitzats. És una activitat de síntesi dels continguts sobre resolució de conflictes. També és important que els nens i nenes aprenguin a treballar en equip, arribin al consens i col·laborin per arribar a conclusions conjuntes. Aquestes també es poden incloure en el llibre gegant.

11. Canviem armes per futur

11 CANVIEM ARMES PER FUTUR

Sofia: Sepa que el meu país també pateix a l'extrem armament per canviar les armes per productes de primera necessitat útils per a tots.

Roberto: Sofia, què significa això?

Sofia: El meu país patia moltíssim a causa de la guerra i ara després de la guerra civil que vam viure ara ens va venir.

Roberto: Si a que no va acabar amb l'assalt de la guerra civil el 1992?

Roberto: Sí, va acabar la guerra.

Sofia: Si l'armament que no canviem el producte útil, això pot ser substituir el producte útil per productes de primera necessitat.

Roberto: Sí, moltes armes van per canviar.

Roberto: Sepa que el meu país també pateix a l'extrem armament per canviar les armes per productes de primera necessitat útils per a tots.

Sofia: Sofia, què significa això?

Roberto: El meu país patia moltíssim a causa de la guerra i ara després de la guerra civil que vam viure ara ens va venir.

Sofia: Si a que no va acabar amb l'assalt de la guerra civil el 1992?

Roberto: Sí, va acabar la guerra.

Sofia: Si l'armament que no canviem el producte útil, això pot ser substituir el producte útil per productes de primera necessitat.

Roberto: Sí, moltes armes van per canviar.

Valeu copiar aquesta activitat de canvi d'armes de Moçambic?

Objectiu

Donar a conèixer la situació que pateixen molts països, on les armes constitueixen un gran problema i són un dels principals obstacles per al desenvolupament.

Descripció

L'activitat consisteix a llegir un diàleg en el qual Roberto i Sofia parlen del procés de desarmament que s'està portant a terme a Moçambic per iniciativa del Consell Cristià de Moçambic i de INTERMÓN OXFAM. Després de llegir el diàleg, proposem a l'alumnat que representi el projecte de desarmament a l'aula. Les pautes per a la representació són les següents:

Dividir la classe en dos grups.

El primer grup està format per la població civil moçambiquesa i part de l'exèrcit de Moçambic que, un cop finalitzada la guerra i tement nous atacs, van amagar les armes al seu poble. Les armes es dibuixaran prèviament en cartolines blaves.

El segon grup està integrat pels representants del projecte de desarmament. Aquest grup ha de convèncer l'altre que les armes no són útils i que han d'intentar canviar les armes que estan en possessió de l'altre grup per productes de primera necessitat, que sí que seran útils. Aquests productes es dibuixaran en cartolines grogues.

El joc es desenvoluparà de la manera següent:

- El primer grup amagarà les cartolines blaves per tota la classe mentre l'altre grup espera fora de l'aula.
- El grup de representants del projecte entra a l'aula i busca les "armes". Per cada arma que trobin han d'intentar establir una negociació, fer un intercanvi amb el propietari d'aquella arma, canviant-li la cartolina blava per la groga, és a dir, per una eina o per un producte que necessiti. S'ha d'arribar a un pacte.
- El joc s'acaba quan totes les cartolines blaves es converteixen en cartolines grogues.

Durada

Segons l'evolució del joc de simulació.

Material

Quadern de treball; cartolines blaves amb dibuixos d'armes i cartolines grogues amb dibuixos d'eines i productes de necessitat. Mapa del comerç d'armes de la col·lecció d'imatges.

Orientacions per a la intervenció

La comprensió de l'activitat i el treball conceptual es realitza per mitjà de l'experimentació posterior que els alumnes porten a terme en el joc de simulació. Per a més informació sobre Moçambic dirigiu-vos a la web d'INTERMÓN OXFAM. És important comprendre el paper que fan les armes en l'increment de la inseguretat a diferents països: per una banda, la perillositat de viure a llocs on hi ha gran quantitat d'armes amagades i amb persones que en coneixen el maneig, i, per una altra, els interessos econòmics que genera el comerç d'armament. Cal fer incidència en l'obstacle que representa aquest comerç per al desenvolupament de les regions.

12. Qui desminarà Moçambic?...

12 QUI DESMINARÀ MOÇAMBIC?
El desminador que el desmini, bon desminador serà!

Cada dia que se surt a treball al desert i que la gent del país, el desert de Moçambic, han patit i patiran a causa de les mines antipersona, és un problema que no pot ser resolt sense un treball de desminadors. El desminador, que és un treball molt perillós, és un treball que no pot ser resolt sense un treball de desminadors.

INSERNAZIONALE

24 novembre 2010

Què és una mina?
Una mina és una explosiu que està amagat a terra i que pot explotar quan algú hi passa.

De què estan fetes?
Són fetes de diferents tipus de explosius i de materials que les fan funcionar.

Per què són tan perilloses?
Perquè poden explotar quan algú hi passa i poden fer molt mal.

Què es pot fer per eliminar-les?
Es pot fer mitjançant desminadors humans o mitjançant màquines.

Què es pot fer per evitar-les?
Es pot evitar utilitzant armes que no continguin mines.

A partir d'aquest article del diari, venetoix les preguntes següents:

Què és una mina?

Per què les mines són tan perilloses?

Què es pot fer per evitar-les?

Per què són tan perilloses?

Per què és tan difícil desminar un terreny?

Quina és la millor solució per posar fi a les mines? Què pots fer tu?

...El desminador que el desmini, bon desminador serà!

Objectiu

Conèixer les conseqüències que tenen les mines antipersona i les mesures que s'han pres o que caldria prendre per solucionar aquest problema.

Descripció

Sofia els presenta un informe aparegut en un diari local en el qual es parla de les mines antipersona. S'haurà de llegir la informació i en petits grups res-

pondre les preguntes de comprensió que apareguin al final de l'activitat. Es posaran en comú les respostes, es consensuaran i es procedirà a completar el quadern.

Durada

Una sessió classe.

Material

Quadern de treball, mapa del comerç d'armes de la col·lecció d'imatges.

Orientacions per a la intervenció

Es prestarà una especial atenció a les mines papallona (el cas de Sofia) i també a les fatals conseqüències que tenen. També es farà referència al cost econòmic i als beneficis que representa el comerç d'armes.

13. La masia de can Torrent

13 LA MASIA DE CAN TORRENT

Doncs en aquestes terres d'alta muntanya, en aquestes terres on treballa molta gent masovera, pagesos, pastors, forestals, etc., també hi viu la família propietària de les terres, que és darrer mesos ha rebut molts ofertes i propostes que els proposen vendre-les i anar a buscar un nou lloc de residència.

I tota la gent treballadora, però en totom hi està d'acord.

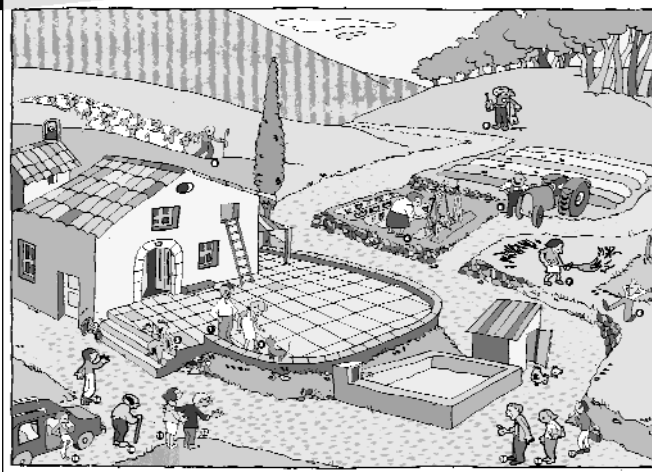
Situació:

El grup de propietaris ha fet una oferta de 1.200 milions per les terres de Can Torrent de més i més terres.

Ofereixen un indústria, 2 milions d'euros per a cada empresa que pugui arribar a vendre. El treball de les terres que no hi ha de ser que aleshores no hi hauria cap més cap més terres.

La situació és complexa...

Es vendrà la masia de can Torrent?

TREBALLADORS DE LES TERRES

- MASOVERS:
- Pius
- Maria
- Jaume
- PASTORS I GUARDAS:
- Maria
- Joan
- Carles
- Ramon
- FORESTALS:
- Miquel

PROPIETARIS DE LES TERRES

- AVÍS
- Jaume
- Miquel
- Carles
- Jaume
- Ramon
- Miquel

COMPRADORS

- Miquel
- Ramon
- Jaume

OBSERVADORS

- Observadors de la situació general:
- Observadors de les terres que no hi ha de ser que aleshores no hi hauria cap més cap més terres.

Quin personatge voleu representar?

Un cop finalitzat el joc, respongueu les preguntes següents:

Quin resultat feu el joc? Hi ha hagut acord entre tots els personatges?

Quin era ambat a la situació? Totsom hi estau a l'acordament?

Fitxa tècnica: CAN TORRENT

1. Definició

El joc de rol pretén fer viure una situació en la qual es podrien trobar els diferents participants. Es tracta de viure aquesta experiència intel·lectualment, sentimentalment i corporalment amb la intenció de: Viure, comprendre i percebre les emocions que es desencadenen quan assumim un personatge. Fomentar unió i confiança en el grup. Potenciar la confiança de cada participant. Desenvolupar la creativitat. Potenciar actituds resolutives davant els conflictes així com també capacitat de trobar solucions.

2. Participants

Disset alumnes, cada un dels quals representarà un personatge, i vuit alumnes més que faran d'observadors.

3. Consignes abans de començar el joc

El realisme és important, cal evitar prendre-s'ho a broma, però tampoc no convé exagerar (ni teatralitat, ni psicodrama).

La persona que s'encarregui de l'animació pot congelar el joc picant de mans: tothom es queda quiet i veu la imatge que té segons el rol que adopti i el que senti en aquell moment.

4. Durada

La fase de presentació, distribució de rols i assumpció d'aquests, 30 minuts.

L'organització dels grups i les presentacions entre els membres, 20 minuts.

Inici de la discussió i negociació, 20 minuts.

Es vendrà Can Torrent?, 15 minuts.

5. Desenvolupament

Presentació de l'escena:

Al quadern apareix una làmina il·lustrativa de can Torrent, i al costat els noms de tots els representants que hi intervenen.

Inici:

S'observa amb deteniment l'escena i el mestre o la mestra llegeix en veu alta la presentació següent:

Ens trobem en unes terres d'alta muntanya. Hi viu i hi treballa molta gent, hi viuen masovers, pagesos i pageses, pastors i guardes forestals...

I també una família en especial, la propietària de les terres, que en els darrers mesos ha

rebut ofertes d'uns compradors que volen urbanitzar la zona i edificar un complex residencial.

L'oferta és molt temptadora, però no tothom hi està d'acord.

Presentació dels personatges:

Al quadern apareix la llista dels personatges que hi intervenen. Cadascun té un número d'identificació que es correspon amb la il·lustració.

Cada nen i cada nena haurà d'escollir un dels personatges o bé fer d'observador. Només el podran escollir per la il·lustració, no se'ls facilitarà encara cap informació sobre el personatge.

Distribució de targetes:

Un cop escollit el paper, la mestra o el mestre repartirà les targetes corresponents (apareixen al final d'aquesta guia).

Organització de grups:

Els personatges s'agruparan d'acord amb els tres grups que hi ha: treballadors de la terra, propietaris, compradors.

Organització d'observadors:

Cinc observadors generals.

Tres observadors de grup (un per a cada un).

Aquests observadors passaran a ser periodistes en el moment de la decisió final.

Lectura del rol:

Un cop organitzats els grups, es passa a la lectura individual de cada targeta. S'escriuran el seu nom a la targeta i es presentaran als seus companys de grup.

Presentació del conflicte:

El mestre llegirà en veu alta el desencadenant del conflicte:

*El grup de compradors ha fet una OFERTA de 1.200 milions de pessetes per can Torrent!
El sindicat ha aconsellat als treballadors que no donin suport a la família en la venda perquè són pocs diners.*

La situació és conflictiva...

Inici de la discussió:

Cada grup haurà d'arribar a un acord i intentar vetllar pels interessos de tots. Elegiran dos portaveus que podran negociar amb els dos grups restants, per arribar a un acord. Els cinc observadors generals aniran passejant pels diferents grups i apuntant el procés de diàleg: si s'arriba a acords, se es respecten els torns de paraula, etc.

Els tres observadors fixos observaran el grup que els toqui i no hi participaran. La seva missió consisteix a apuntar tots els passos fins que s'arribi al final.

Es vendrà can Torrent?

Un cop acabat el treball en grup, un representant de cada grup (pagesos, família i compradors) sortirà de la classe. Els vuit observadors canviaran de rol en aquest moment i faran de periodistes, i miraran d'aconseguir tota la informació del grup fent preguntes. Es tracta d'arribar a saber si hi ha venda o no n'hi ha.

Perquè el treball sigui més productiu, tots els alumnes escriuran una crònica del que ha passat i dels acords a què s'ha arribat.

El paper del mestre és de moderador, no de participant.

14. Què hem après?

14 QUÈ HEM APRÈS?

Amb la Sofia hem après que...

Què et sembla que es pot fer perquè cap nen i nena del món no hagi de viure la situació que ha viscut Sofia?

Objectiu

Fer una síntesi de tot el que s'ha après.

Descripció

Com a activitat de síntesi, hauran d'explicar què han après al llarg del quadern, què pensen de la situació de Sofia, quins fets són els que més els han sorprès, quines activitats els han impactat més...

També, com a recopilació de tot el que s'ha portat a terme al quadern, es pretén que l'alumnat pensi solucions per a la situació dels nens i nenes del món que viuen situacions semblants a les de la protagonista.

Durada

Una sessió classe.

Material

Quadern de treball.

Orientacions per a la intervenció

És convenient ajudar-los a recordar el que han treballat al llarg del quadern. És important que quedi reflectit el que han après i la seva opinió sobre el tema. L'activitat ha de ser una síntesi del que s'ha treballat i del que més els ha impactat.

Treballadors de les terres (9 personatges)

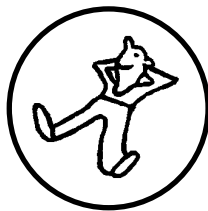
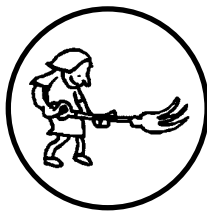
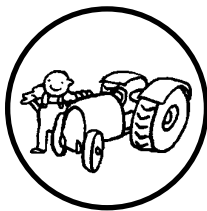
1. _____
És un home de quaranta-cinc anys i ha viscut a can Torrent des que va néixer. No voldria per res del món deixar de viure-hi, perquè el camp és la seva vida i no podria acostumar-se a la vida de ciutat.

2. _____
Va conèixer el seu marit als vint anys; ella vivia a la ciutat, però com que se'n va enamorar va haver de quedar-se a viure a can Torrent. Està contenta de la seva vida, junts han tingut un fill, però de vegades recorda amb nostàlgia la vida dinàmica que feia a la ciutat.

3. _____
És un noi de catorze anys que cada dia ha d'anar al poble en bicicleta per anar a l'institut de secundària. A l'hivern el trajecte es fa dur; li agradaria tant viure al poble, com els seus companys!

4. _____
5. _____
7. _____

Els pagesos no volen que l'amo de les terres les vengui. Ells les treballen, és la base de la seva economia familiar, i, a més, hi viuen feliços i satisfets. Estan afiliats a un sindicat de pagesos que vetlla pels seus interessos i que els dóna suport.

6. _____ en canvi, vol que els amos venguin les terres, però a canvi vol que li donin moltíssims diners en concepte d'indemnització. Aquests diners l'ajudaran a muntar un negoci de bicicletes a la ciutat, perquè des de petit li agraden molt i és un entès en la matèria.

8. _____
El pastor no s'imagina deixant les terres perquè el seu ramat no hi podria pasturar, ni menjar, ni viure. Tant li fa que l'amo vengui les terres, mentre a ell li quedi un espai on poder dur a pasturar les seves vaques.

9. _____
Té trenta anys i en fa deu que és guarda forestal. Li agrada molt la seva feina, cuidar l'entorn i vigilar que ningú faci malbé els boscos. Li sabria greu que tot aquest ecosistema quedés reduït a una pila d'edificis, rodejats de carreteres amb cotxes anant i venint contínuament. Desapareixerà el bosc? On viurien els animals que ella coneix tan bé? Deixarà de ser un entorn net i sa?

Propietaris de les terres: 5 personatges

10. _____

Té setanta-sis anys; va ser el seu avi qui, amb molt d'esforç, va poder comprar les terres. Les generacions següents han mantingut can Torrent i s'han preocupat de trobar masovers i pagesos que sembrin i recullin les collites cada temporada. Confia molt en els treballadors de les terres; se'ls estima com si fossin fills seus i li interessa molt les seves opinions i les seves preocupacions.

El valor que tenen les terres, per a ell, no és només econòmic, les porta al cor i vol poder passejar-hi fins al final de la seva vida.

11 i 12. _____

Viuen a la ciutat i porten un hotel. Només pugen a les terres el cap de setmana i durant les vacances per gaudir de la gran casa que s'hi van construir fa vint anys. Creuen que amb els diners que els donarien per la venda, podrien viure molt tranquils; a més, rebrien una casa nova amb la qual cosa no deixarien de ser a les terra dels seus avant-passats.

13. _____

És una noia pràctica que va estudiar Economia. Fa anys que no visita les terres, les troba avorrides i li faria molta il·lusió invertir els diners que traguessin de la venda de les terres en la creació d'un negoci propi perquè no li agrada treballar a l'hotel dels seus pares.

14. _____

És estudiant d'Història de l'Art. Valora molt la història familiar i tots els records que un any rere un altre hi ha anat vivint. També és amant de la naturalesa i dels animals i no li sembla gens bé que es malmeti un paratge natural.

Compradors de les terres: 3 personatges

15. _____
Ja ha realitzat compres molt semblants a aquesta i segons ell tot és qüestió de temps. La família, per ara, s'ho rumia, però ell manté l'oferta perquè li interessa molt i pensa esperar. El seu projecte consisteix a respectar al màxim l'entorn natural.

16. _____
Pateix ja que el seu cap el pressiona perquè la venda es concreti com abans millor. "Ja has trucat als de can Torrent? Ja s'han decidit? Vinga, ho has d'aconseguir ja!"

17. _____
És el cap dels compradors. Està estudiant la manera de fer més cases en poc espai. No respectarà l'entorn en absolut, però això no ho pot pas dir a la família de can Torrent...

Observadors i observadores

Observadors generals (5)

Els cinc observadors generals aniran passejant pels diferents grups i apuntant el procés de diàleg; si s'arriben a acords, si es respecten els torns de paraula, etc.

Observador dels pagesos

Observarà el grup i no hi participarà. La seva missió consisteix a apuntar totes les passes fins que s'arribi al final.

Observador dels propietaris de les terres

Observarà el grup i no hi participarà. La seva missió consisteix a apuntar totes les passes fins que s'arribi al final.

Observador dels compradors

Observarà el grup i no hi participarà. La seva missió consisteix a apuntar totes les passes fins que s'arribi al final.

